

දර්ශන

ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ක්‍රම හා ශ්‍රී ලංකාව

(ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වන්නා වූ රටවලට
සුදුසු ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ක්‍රම පිළිබඳව කෙරෙන
සන්නිවේදන විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්)

එස්.ඒ.සුගත් මහින්ද සෙනරත්

පිටුව අංකය	245
පිටි අංකය	

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ ජනසන්නිවේදනය
පිළිබඳ දර්ශනපති (Mphil) පර්යේෂණ උපාධිය සඳහා ඉදිරිපත්
කරන ලදී.

2002 පෙබරවාරි

නිබන්ධන සාරාංශය

ජනමාධ්‍ය ව්‍යාප්තියත් සමග දේශීය සමාජයට දැඩි බලපෑම් එල්ල කරමින් පවතින බවත්, ඒ පිළිබඳ අවධානය නිසි පරිදි යොමු වී නොමැති බවත්, බොහෝ දෙනෙක් පවසති. එසේ ම ජනමාධ්‍ය පිළිබඳව විවිධ ප්‍රවේශයන්ගෙන් පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයන් සිදු විය යුතු බවත්, එහෙත් අදාළ අංශ ඒ කෙරෙහි නිසි අවධානය යොමු නොකරන බවත්, තවත් පිරිසක් තර්ක කරති. මේ අතර බහුල වශයෙන් විදෙස් පර්යේෂණ චාරිතා හා අන්දකීම් ඇසුරින් ජනමාධ්‍ය ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳව නිගමනයන්ට එළඹීම් ද බොහෝ විට සමාජගත වනු දකගන්නට ලැබේ. මෙවන් පසුබිමක් තුළ දේශීය වශයෙන් ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව වඩාත් නිවැරදි ලෙස ගැඹුරින් විධිමත් ලෙස අවධානය යොමු කළ යුතු කාලපරිච්ඡේදයක අපි කල්ගත කරමින් සිටිමු.

"ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ක්‍රම හා ශ්‍රී ලංකාව" (ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වන්නාවූ රටවල සුදුසු ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ක්‍රම පිළිබඳව කෙරෙන සන්නිවේදනාත්මක අධ්‍යයනයක්) මැයෙන් වූ මෙම පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනය සඳහා බලපානු ලැබූ පර්යේෂණ ගැටලු කිහිපයක් විය. ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ යනු කුමක් ද? ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වන රටවල අවශ්‍යතා අනුව සැකසුණු පර්යේෂණ ක්‍රම තිබේ ද? ඒවා සොයාගත හැක්කේ කෙසේ ද? ශ්‍රී ලංකාවට උචිත නව ජනසන්නිවේදන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් සොයාගත හැක්කේ කෙසේ ද? යන්න මෙම ගැටලු කිහිපයයි. එම ගැටලුවට විද්‍යාත්මක විසඳුම් සොයාගැනීම සඳහා සිදු කළ මෙම පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනය සඳහා භාවිත කළ ක්‍රමවේදය අංශ කිහිපයකින් යුක්ත විය.

ප්‍රථමයෙන් ම, ශ්‍රී ලංකාවේ සහ වෙනත් රටවල සිදු කළ සන්නිවේදන සහ ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ පිළිබඳව ඉතිහාසය, එහිදී අනුදත් ක්‍රියා මාර්ග, ඒවායේ ප්‍රබලතා, දුබලතා ආදී ලක්ෂණ ගවේෂණය සඳහා පුස්තකාල අධ්‍යයනයක් සිදුකොට එමගින් කරුණු රැස්කෙරුණි. මෙහි දී විශ්වවිද්‍යාලයේ හා වෙනත් පුස්තකාලයන්හි දී මෙන් ම ජාතික ලේඛනාගාරයේ ද ලිඛිත මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කෙරුණි. මීට අමතර ව විදෙස් රටවලින් ද මාතෘකාවට අදාළ වූ මූලාශ්‍ර ඇතුළත් පොතපත ගෙන්වා

ගෙන අවශ්‍ය කරුණු රැස්කෙරීම. එසේ ම තත්කාලීන ව දේශීය සන්නිවේදන පර්යේෂණ භාවිතය හා එහි ස්වරූපයන් ආදී තත්ත්වයන් ගවේෂණය සඳහා ප්‍රශ්නාවලියක් මාර්ගයෙන් දත්ත රැස් කෙරීම. ජන සන්නිවේදන විද්‍යාර්ථීන් හා ඒ පිළිබඳ විද්වතුන්ගෙන් සමන්විත අහඹු නියැදියකින් දත්ත ලබාගැනීම සිදු කරන ලදී. යොදා ගන්නා ලද නියැදිය කුඩා වුවකි. එයට හේතුව නම් සන්නිවේදන හා ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයට අදාළ වූ කටයුතුවල නියුතු වූ ශ්‍රී ලාංකිකයන් සීමිත වීම ය.

එසේ ම මෙහි දී දේශීය වශයෙන් මෙන් ම විදේශීය වශයෙන් ද ජනසන්නිවේදන පර්යේෂණ කටයුතුවල නියැලෙන විද්වතුන් හා සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමෙන් දත්ත ලබාගැනීම සිදු විය.

අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රථමයෙන් ම, ජන සන්නිවේදන විෂයයේ විද්‍යාත්මක පදනම පිළිබඳව සොයා බැලීමට යොමු විණ. එහි දී පර්යේෂණයන් යනුවෙන් කුමක් හැඳින්වේ ද? ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ යනු කුමක් ද? යන්න පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් වී ඇති විද්‍යාත්මක නිර්වචන ආශ්‍රය කර ගනිමින් අර්ථකථනයන් සිදු කෙරිණි. මෙහි දී ජන සන්නිවේදනයේ විද්‍යාත්මක පදනම විමසා එහි භාවිත කෙරෙන විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය පිළිබඳ අවධානය යොමු කෙරිණ. විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය පිළිබඳ සමාජීය විද්‍යා ක්‍රමවේදයන් මෙන් ම විද්‍යාත්මක දැනුම රැස්කර ගැනීම සඳහා භාවිත කළ පෙරදිග සහ බටහිර ක්‍රමවේද, ආගමික වශයෙන් භාවිත කරන ක්‍රමවේද ආදී පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක් ඇසුරින් ජන සන්නිවේදන විෂයානුබද්ධව විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් යොදාගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ ව විමසා බැලිණ. එසේ ම පළමු පරිච්ඡේදයේ දී, ජන සන්නිවේදන විෂය සඳහා භාවිත වන විද්‍යාත්මක ක්‍රමය පැහැදිලි කිරීම සඳහා වෙනත් විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයන් (ස්වභාවික විද්‍යා/ ශුද්ධ විද්‍යා) හා ජන සන්නිවේදන විෂය දක්වන සබඳතාව ද අවධානයට ලක් කෙරිණ.

දෙවන පරිච්ඡේදයේ දී ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ ප්‍රභවය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව අවධානයට ලක් කෙරිණ. මෙහි දී ජන සන්නිවේදන විෂයේ ප්‍රභවය සඳහා බලපෑ සාධක, වෙනත් විෂයන්ගෙන් ජන සන්නිවේදනය විෂයක් ලෙස ගොඩනැගීම සඳහා ලැබුණු පෝෂණය හා විෂයීය ව්‍යාප්තිය පුළුල් ලෙස විග්‍රහයට ලක් කෙරිණ. එපමණක් නොව ජන සන්නිවේදන විෂය කෙරෙහි බලපානු ලැබූ විවිධ මතවාද හා

බලපෑම්, න්‍යායන් පිළිබඳව ද අධ්‍යයනයට ලක් විය. උදාහරණයක් ලෙස, ජන සන්නිවේදනය විෂයක් වන්නේ ද නොඑසේ නම්, එය ක්ෂේත්‍රයක් පමණක් ද යන මතයන්, තෝමස් කුන්ගේ බලපෑම, අවම ප්‍රතිඵල උපරිම ප්‍රතිඵල, වැදගත් ආකෘතික ප්‍රවේශ, සංවර්ධනය පිළිබඳ යොමුව ආදිය මෙහි දී වඩාත් ගැඹුරින් අධ්‍යයනයට ලක් කෙරුණු සාධක අතර වේ.

සන්නිවේදන පර්යේෂණ ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දීම හා එහි ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව අවධානයට ලක් විය. තෙවන පරිච්ඡේදයෙන් ඒ පිළිබඳව මෙහි දී ඓතිහාසික වශයෙන් සන්නිවේදන පර්යේෂණ සිදු කළ බවට ලැබෙන සාධක පරීක්ෂාව මෙන් ම, අනුගමනය කළ ක්‍රමවේද, ඒවා වර්තමානයේ භාවිත වන පර්යේෂණ ක්‍රමවේද හා දක්වන සබඳතාව පිළිබඳව ද විමසා බැලීම. දේශීය ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ සම්ප්‍රදාය කාලීන අවශ්‍යතාවන් හා වර්ධනය වූ ආකාරයත්, එහි දී අවධානයට ලක් වූ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳවත් සොයා බැලීම. ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය හා මානව සම්පත් සැකසීම ආදී කරුණු ද මෙහිලා අවධානයට ලක් ව තිබේ.

සිව්වන පරිච්ඡේදයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ භාවිතය පිළිබඳවත්, සන්නිවේදන හා ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණයන් කෙතෙක් දුරට සාර්ථක ද, ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ කෙතෙක් දියුණු මට්ටමක පවතී ද ආදී කරුණු අධ්‍යයනයට බඳුන් කරන ලදී. පර්යේෂණ භාවිත කිරීමේ සීමාවීම්, පර්යේෂණ වැදගත්කම පිළිබඳ අනවබෝධය, භෞතික හා මානව සම්පත් උනන්දුවත්, ආකල්පමය ගැටලු, දුර්වල ක්‍රමවේද භාවිතය, සිදු කළ පර්යේෂණයන්ගේ පසුබිම, ආයතනික අරමුණු, පර්යේෂණ අධ්‍යයනයේ ප්‍රමිති, දේශීය සන්නිවේදන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් සාදා ගැනීමේ ඇති අවශ්‍යතාව ආදිය මෙම පරිච්ඡේදයේ දී ගවේෂණයට ලක් කෙරිණි.

පස්වන පරිච්ඡේදයෙන් දැනට ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු අනෙකුත් බොහෝ රටවල බහුල ව භාවිත කරන ක්‍රමවේද පිළිබඳව ද අවධානය කෙරිණි. එහි දී දැනට භාවිත කරනු ලබන ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයන්ගේ ස්වරූපය, ප්‍රබලතා, දුබලතා ආදියත්, එම ක්‍රම භාවිතයට යොදා ගත් අවස්ථා පිළිබඳවත් පරීක්ෂා කෙරිණි. එයට හේතුව එම ක්‍රමවේදයන් ජන

සන්නිවේදන පර්යේෂණ සඳහා යොදා ගැනීම කෙතරම් සහේතුක දැයි සොයා බැලිණි. විද්‍යාගාර පර්යේෂණ, පාලිත කණ්ඩායම් ක්‍රමය, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, සමීක්ෂණ ආදී ක්‍රමවේද රැසක් මෙහි දී අධ්‍යයනයට බඳුන් වූ බව කිව යුතු ය. විශේෂයෙන් ම සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදයන්ට අමතරව නව ක්‍රමවේදයන් සොයා යෑමේ හා සකස් කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ද මෙහි දී සාකච්ඡාවට බඳුන් කර ඇත.

සයවන පරිච්ඡේදයෙන්, නියැදි සාමාජිකයන්ට ප්‍රශ්නාවලියක් ලබාදීමෙන් රැස්කර ගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු විය. සම්මුඛ සාකච්ඡා හා ප්‍රශ්නාවලි මාර්ගයෙන් රැස්කර ගත් දත්ත ආශ්‍රිත ව ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ පිළිබඳවත්, ඒවා භාවිත කරන ආකාරය, භාවිත කරන ප්‍රමාණය, භාවිතයේ පවත්නා විවිධ භෞතික හා මානව ගැටලු, ආකල්ප ආදී පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක කරුණු විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයකට ලක් කිරීමට හැකි විය.

සත්වන පරිච්ඡේදයෙන් සමස්ත පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයෙන් මතු කර ගත් නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ. පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වූ කරුණු අනුව නව පර්යේෂණ ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමට හැකි විය. එසේ ම දේශීය වශයෙන් පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කොට එම පර්යේෂණයන්ගෙන් ලත් නිගමන භාවිතයට ගැනීමේ අවශ්‍යතාව, දේශීය මාධ්‍ය ආයතනයන්හි ජනමාධ්‍ය පර්යේෂණ ඒකක පිහිටුවා ඇත්නම් ඒවාට දැනුමැති සුදුසු පුද්ගලයන් පත් කිරීම හා ඔවුන්ට පර්යේෂණ පැවැත්වීමට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් ලබාදීම, පර්යේෂණ ඒකක පිහිටුවා නැති මාධ්‍ය ආයතනයන්හි එම ඒකක ඇරඹීමේ අවශ්‍යතාව, විශ්වවිද්‍යාල මෙන් ම වෙනත් අධ්‍යාපන ආයතනයන්හි ද පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය හා බද්ධ පාඨමාලා සංවිධානය, දැනට දේශීයව සිදු කොට ඇති පර්යේෂණ වාර්තා මුද්‍රණය කොට බෙදාහැරීමේ ක්‍රමවේදයක් සැකසීම, සන්නිවේදන මෙන් ම වෙනත් විවිධ විෂය ප්‍රවේශයන් ගෙන් ද ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ පැවැත්වීම සඳහා මූල්‍යමය පහසුකම් පර්යේෂකයන්ට ලබාදීමේ ක්ෂණික වැඩපිළිවෙළක් සැකසීම, විදේශීය පර්යේෂණ වාර්තා ගෙන්වා ගැනීමට පුස්තකාල යොමු කිරීම හා පර්යේෂණ වාර්තා ස්වභාෂාවන්ට පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රමයක් සැකසීම, පර්යේෂණ පිළිබඳව ජාත්‍යන්තර පුහුණුව සඳහා වෘත්තිකයන් යොමු කිරීම මෙන් ම විදේශ විද්වතුන් ගෙන්වා ස්වදේශීයව වැඩමුළු, පාඨමාලා ආදිය සැපයීම, නව පර්යේෂණ භාවිතයන් හඳුන්වා දීම, ප්‍රමාණාත්මක දත්ත මෙන් ම ගුණාත්මක දත්තයන් ද සන්නිවේදන

පර්යේෂණ සඳහා වඩාත් භාවිත කිරීමට පර්යේෂකයන් යොමු කිරීම, පර්යේෂණ පැවැත්වීමේ රටාව විධිමත් ප්‍රමිතියකට ගෙන ඒමට කටයුතු සම්පාදනය, පර්යේෂණ භාවිතය පිළිබඳ අදාළ අංශ ඥානය කිරීම, පර්යේෂණ පාඨමාලා විෂය නිර්දේශයන්ට ඇතුළත් කිරීම (දැනට ඇතුළත් කර නොමැති උපාධි විෂයන් සඳහා) ස්වාධීන පර්යේෂණ පැවැත්වීමට පර්යේෂකයෝ පෙලඹවීම මෙන් ම ස්වදේශීය පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයන් සකසා ගැනීම පිළිබඳ ව ද නිගමන හා යෝජනා අතර විය. මෙහි දී විශේෂයෙන් ම දේශීය වශයෙන් ස්වකීය අනන්‍යතාවන්ට, අවශ්‍යතාවන්ට උචිත වන පරිදි නව විධික්‍රමයක් සකසා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගැඹුරු ගුණාත්මක අන්තර්ගත විශ්ලේෂණ ක්‍රමය (Indepth Qualitative and Quantitative Content Analysis Method) හඳුන්වා දීමට හැකි විය. මෙම පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ශ්‍රී ලාංකීය සන්නිවේදන, ජන සන්නිවේදන පර්යේෂණ අවශ්‍යතා සඳහා යොදා ගත හැකි සාර්ථක ක්‍රමයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය.